

PLS PATH MODEL SUSTAINABLE LIFESTYLE BASED ON THE SUFFICIENCY ECONOMY VILLAGE MASTER CHANTHABURI PROVINCE*

Manuscript Submission Data: 2021, September 27

Article Editing Date: 2021, October 22

Article Accepted Date: 2021, November 20

Pawinee Thongyam**

ABSTRACT

The research on the PLS Path Modeling on sustainable lifestyle for the development of prototype villages in Chanthaburi Province according to the Sufficiency Economy concept aimed to study 1) the level of sustainable lifestyle of the prototype villages in Chanthaburi according to the Sufficiency Economy concept; 2) the level of development of the prototype villages, and 3) the causal relationship of sustainable lifestyles affecting the development of prototype villages in Chanthaburi according to the Sufficiency Economy concept on Partial Least Squares Path Modeling: PLS Path Modeling.

This is a mixed research using both quantitative data from the questionnaire and the qualitative one from the interview. Data were collected from a sample group of 400 community members in the Sufficiency Economy Model Village, Chanthaburi Province. The key informants selected by the specific method were 5 community leaders in the area and members of the Sufficiency Economy Model Village.

The quantitative data were analyzed with the statistics used including frequency distribution, percentage, arithmetic mean standard deviation, skewness, kurtosis and structural equation model analysis techniques on Partial Least Squares Path Modeling (PLS Path Modeling).

The PLS Path Modeling on sustainable lifestyle for the development of prototype villages in Chanthaburi Province according to the Sufficiency Economy concept which had been developed is consistent with empirical data as well as being consistent and having good forecasting ability and acceptable which was accounted for 43.9% and there was the causal relationship found at the statistical significance level of 0.05 which revealed that the sustainable lifestyle had a causal relationship to the development of prototype village development, Chanthaburi Province according to sufficiency economy concept ($DE = 0.602^*$) and sustainable lifestyle had a causal relationship to the development of model villages in Chanthaburi Province according to Sufficiency Economy when the diacritical variables were age and main occupation ($ME = -0.421^*$ and 0.402^* respectively). Guidelines for the development of model villages in Chanthaburi Province according to the Sufficiency Economy should be planted in vegetable gardens to reduce expenses. The villagers should join together to organize a group of occupations or help each other. They should become members of the savings group in their own area. Local wisdom is recorded from successful people in the field of occupation in transferring occupations to villagers. Every household should join the community in campaigning for environmental conservation and use resources wisely and should join the community in organizing a welfare fund for the underprivileged poor and disabled Community forest strategies are used to actively cooperate in community development.

Keywords: PLS path model, sustainable lifestyle, Sufficiency Economy concept.

** Lecture, Dr., Faculty of Business Administration and Information Technology Rajamangala University of Technology Tawan-ok,

Chkrabongse Bhuranarth Campus

Corresponding author. e-Mail: dr.pawinee.rmutto@gmail.com

ตัวแบบเส้นทาง PLS วิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง*

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 27 กันยายน 2564

ภาวิณี ทองแถม**

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 22 ตุลาคม 2564

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 20 พฤศจิกายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษา 1) ระดับวิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 2) ระดับการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 3) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของวิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงบนตัวแบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน และ 4) ศึกษาแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรี การวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งเชิงปริมาณ โดยอาศัยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสมาชิกในชุมชนหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 400 คน จำนวนทั้งสิ้น 400 คน เชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้นำชุมชนในพื้นที่และสมาชิกในหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างบนตัวแบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน และวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างวิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) โดยมีวิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนระดับมากในด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ ด้านผู้นำหมู่บ้าน ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสังคมวัฒนธรรม ตามลำดับ และมีการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) โดยมีการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก ในด้านการประหยัด ด้านการลดรายจ่าย ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ด้านความเอื้ออาทรต่อกัน ด้านการเรียนรู้ ตามลำดับ ตัวแบบเส้นทาง PLS วิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รวมถึง มีความตรงเชิงเหมือน ละมีความสามารถในการพยากรณ์ได้ดีและยอมรับได้ คิดเป็นร้อยละ 43.90 อีกทั้งความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า วิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบ จังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ($DE = 0.602^*$) และวิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเมื่อมีตัวแปรกำกับเป็นอายุ และอาชีพหลัก ($ME = -0.421^*$ และ 0.402^* ตามลำดับ) แนวทาง การพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงควรปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อลดค่าใช้จ่ายควรร่วมมือกันจัดเป็นกลุ่มอาชีพเสริมหรือช่วยเหลือกันในหมู่บ้านสมาชิกควรเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ มีการบันทึกภูมิปัญญาท้องถิ่นจากผู้ประสบความสำเร็จในด้านการประกอบอาชีพในการถ่ายทอดการประกอบอาชีพให้ชาวบ้าน ทุกครัวเรือนควรร่วมกับชุมชนในการรณรงค์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และควรร่วมกับชุมชนในการจัดกองทุนสวัสดิการสำหรับผู้ด้อยโอกาส คนยากจนและคนพิการ มีการใช้กลวิธีป่าชุมชนสู่ความร่วมมืออย่างเข้มข้นในการพัฒนาชุมชน

คำสำคัญ: ตัวแบบเส้นทาง PLS, วิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน, แนวเศรษฐกิจพอเพียง

* ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปี พ.ศ. 2562 และขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

** อาจารย์, ดร. ประจำสาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจรัลพิษณุวนารถ

บทนำ

จากแผนพัฒนาฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่สถานการณ์โลกเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว การแข่งขันด้านเศรษฐกิจสูง เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ต้องเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม ในการสร้างประเทศชาติให้มีความเข้มแข็ง สิ่งหนึ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง คือต้องส่งเสริมตั้งแต่ระดับฐานรากของสังคม ซึ่งก็คือ ระดับท้องถิ่น ได้แก่ หมู่บ้านที่กระจายอยู่ทุกส่วนของประเทศ การส่งเสริมให้หมู่บ้านในชนบทมีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการพึ่งพาตนเองได้ และมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นตนเอง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ภายในหมู่บ้าน และจากความเข้มแข็งของหมู่บ้านที่เป็นฐานรากของสังคม ก็จะนำไปสู่การรวมตัวเป็นเครือข่าย ในระดับตำบล อำเภอจังหวัด และประเทศชาติที่เข้มแข็งได้ต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) ประชาชนควรดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางเพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้เพื่อให้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง ซึ่งความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล หากคนในสังคมโดยเฉพาะเยาวชนไทยสามารถปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้จะทำให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและจะนำไปสู่การนำพาประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤติต่าง ๆ ได้ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี (ชลกนก ไชยิตถิน, ธีระพล มลิวัลย์ และชนิดาภา ตีสุนทรรัตน์, 2559)

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานพระราชดำรินโยบายการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และต่อมาภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคม (มูลนิธิชัยพัฒนา, ออนไลน์, 2550) การดำเนินโครงการวิจัยการพัฒนาหมู่บ้านตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ เนื่องจากประชาชนในหมู่บ้านนั้นได้เล็งเห็นความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจหมู่บ้านน้อย และขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้ได้ทราบหลักการปฏิบัติอย่างละเอียดและถูกต้องจากการพัฒนาตัวแบบวิธีการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เพื่อขยายผลการปฏิบัติให้เป็นไปในวงกว้างและเป็นประโยชน์ต่อเนื่องเชื่อมโยงกันขององค์กรที่นำแนวพระราชดำริ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวทางในวิถีการดำเนินชีวิต เพื่อมุ่งที่จะให้คำนึงถึงความสมดุล มั่นคง ยั่งยืน รวมทั้งการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยส่งผลให้แก่กลุ่มประชาชน หมู่บ้าน และเอกชน บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น และทำให้เป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยที่

ยั่งยืนอย่างแท้จริง การพัฒนาเศรษฐกิจจากหญ้าโดยกำหนดโครงการเชิงนโยบายเพื่อลดความยากจน ความเหลื่อมล้ำระหว่างความยากจนของกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม

กรมการพัฒนาชุมชน (ออนไลน์, 2561) ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาขยายผลในกระบวนการทำงานโดยการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยเกณฑ์ประเมินเรียกว่า ตัวชี้วัด หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตามเกณฑ์ ได้แก่ การลดรายจ่าย การประหยัด การเรียนรู้ (การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และการเอื้ออารีต่อกัน) กำหนดตัวชี้วัดเพื่อวัดผลสำเร็จของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และจัดระดับการพัฒนาของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการลดรายจ่าย พิจารณาจากครัวเรือนทำสวนครัว ครัวเรือนปลอดอบายมุข 2) ด้านการประหยัด พิจารณาจากครัวเรือนมีการออมทรัพย์ ชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์ 3) ด้านการเรียนรู้พิจารณาจากชุมชนมีการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน 4) ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน พิจารณาจากชุมชนใช้วัตถุดิบอย่างยั่งยืนในการประกอบอาชีพ ชุมชนปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่นเป็นหมู่บ้านน่าอยู่ 5) ด้านการเอื้ออารีต่อกัน พิจารณาจากชุมชนดูแลช่วยเหลือคนจน ผู้ด้อยโอกาส

การพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เพื่อให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประชาชนสามารถจัดกิจกรรมลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ เกิดการพึ่งตนเองในระดับครัวเรือน ส่งผลให้หมู่บ้านสามารถบริหารจัดการตนเองให้มีวิถีชีวิตที่พอเพียงมีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบ ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสังคมทุกระดับ ระดับบุคคลในครอบครัวสามารถพึ่งตนเองเพื่อวิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน สุขุม ตันติเวชกุล (2549) ได้แก่ 1) ด้านผู้นำหมู่บ้าน มีศักยภาพสูงในการบริหารชุมชน โดยการรับฟังความคิดเห็นสมาชิกในหมู่บ้าน สามารถวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานได้ และได้ยึดหลักด้านจิตใจและสังคมมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร สมาชิกในหมู่บ้านมีจิตใจเข้มแข็ง สามารถต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคได้ ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม มีความรักความสามัคคี มีความเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงอนุรักษ์สืบทอดประเพณีที่ดีงามของหมู่บ้านสร้างความเข้าใจที่ดี 2) ด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน รักษาเอกลักษณ์ภาษาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย 3) ด้านเทคโนโลยี ได้แก่

รู้จักใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม ควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้น ๆ 4) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ไม่ใช่จ่ายเกินกำลังตัว ไม่ลงทุนเกินขนาดเงินทุน คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกันที่ดี 5) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและคงอยู่ต่อไป 6) ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐสุดท้ายสำหรับระดับชุมชนควรมีการทำประโยชน์เพื่อแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญต่อการนำไปประยุกต์ใช้ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงในการพัฒนาชุมชนต้นแบบ

จังหวัดจันทบุรีได้ดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้มีหลักการดำเนินวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานของผู้นำชุมชน แกนนำชุมชน ครอบครัวพัฒนาเป็นกลไกที่สำคัญได้ใช้ความรู้ ความสามารถทักษะการจัดการกระบวนการพัฒนาหมู่บ้าน การพัฒนากลุ่มองค์กรตามเกณฑ์ในการประเมินการพัฒนาหมู่บ้านตามหลัก 6x2 (การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ การประหยัด การเรียนรู้ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการเอื้ออารีต่อกัน) และการประเมินการพัฒนาหมู่บ้านตามเกณฑ์กระทรวงมหาดไทย (4 ด้าน 32 ตัวชี้วัด) และประเมินความ “อยู่เย็นเป็นสุข” รวมถึงการสนับสนุนจากภาคีการพัฒนาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในหมู่บ้านในการขับเคลื่อนกิจกรรมในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นรูปธรรม สนองนโยบายรัฐบาลที่ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารประเทศ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของจังหวัดจันทบุรี เกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนในรูปแบบประชารัฐ ได้แก่ แกนนำชุมชนครอบครัวพัฒนา ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายอำเภอ องค์กรเครือข่ายในชุมชน สถาบันการศึกษา และประชาชนในพื้นที่ เป็นกำลังสำคัญให้หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมีการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลให้หมู่บ้าน/ชุมชนมีความเข้มแข็งมีภูมิคุ้มกันที่ดีและนำไปสู่ความยั่งยืน จังหวัดจันทบุรี ดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 - 2560 แล้ว จำนวน 30 หมู่บ้าน (สำนักงานจังหวัดจันทบุรี, 2563)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาวิจัยเพื่อที่จะหาแนวทางการพัฒนาให้ประชาชนในหมู่บ้านได้มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น และนำไปพัฒนาหมู่บ้านให้ยั่งยืนและคงอยู่ต่อไป ทำการศึกษาถึงวิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรี เพื่อร่วมพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ และเป็นการสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนให้กับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ และมีการเพิ่มทักษะความรู้ สร้างแนวทางให้กับผู้นำชุมชนและคณะกรรมการและสมาชิกที่ดำเนินปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถขยายผลอย่างต่อเนื่องสู่ชุมชนอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับวิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของวิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงบนตัวแบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน Partial Least Squares Path Modeling: PLS Path Modeling
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยวิธีผสมผสาน (mixed method research) โดยมุ่งเน้นการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามและการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อยืนยันข้อมูลเชิงปริมาณ หาแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง แบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประเมินค่าแบบ Likert scale 5 ระดับ แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) วิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน และ 3) และการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (ของแบบสอบถาม โดยการหาค่า Item Objective Congruency Index: IOC โดยคณะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ (สุวิมล ติรภานนท์, 2550) ผลการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา พบว่าแบบสอบถามในส่วนที่วัดวิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน และการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.841 และ 0.939 ตามลำดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์สำหรับงานวิจัยเชิงสำรวจ (exploratory research) ในการศึกษาครั้งนี้ (Cronbach, 2003) จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป และการวิจัยเชิงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างลักษณะเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นตัวแปรด้านแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปปฏิบัติใช้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ สมาชิกในชุมชนหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี จำนวน 5,298 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560) คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane (Yamane, 1973) ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิจัยควรอย่างน้อย จำนวน 372 ตัวอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ได้มีค่าน่าเชื่อถือมากขึ้น อีกทั้งสัดส่วนในการคำนวณลงตัว จึงได้ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน สอดคล้องกับขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง Structural Equation Model Analysis: SEM ในลักษณะ Variance-based SEM: VBSEM หรือ Component-based SEM ด้วยวิธี Ordinary Least Squares: OLS ควรอย่างน้อย จำนวน 30 ตัวอย่าง (มนตรี พิริยะกุล, 2553) ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (multi-

stage sampling) ดังนี้ (Cochran, 1977) ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ จำแนกตามหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี จำนวน 30 หมู่บ้าน ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ในแต่ละหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี สุ่มเลือกตัวอย่างเฉพาะสมาชิกในชุมชนหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรีที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และสมัครใจในการข้อมูล เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 400 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้นำชุมชนในพื้นที่และสมาชิกในหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 คน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน - เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล วิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน และการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของวิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงบนตัวแบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งการทดสอบความสอดคล้องหรือกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถวิเคราะห์ได้ทั้งแบบยืนยันและแบบสำรวจ ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรม WarpPLS เนื่องจากมีโปรแกรมสมบูรณ์ อีกทั้งภาพโมเดลที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของตัวแปรต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน และ 3) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์วิเคราะห์เชิงเนื้อหา จัดความสำคัญ จัดกลุ่มของเนื้อหา รวมถึงการวิเคราะห์จำแนกและสรุปประเด็นสำคัญ (เอี่ยมพร หลินเจริญ, 2555)

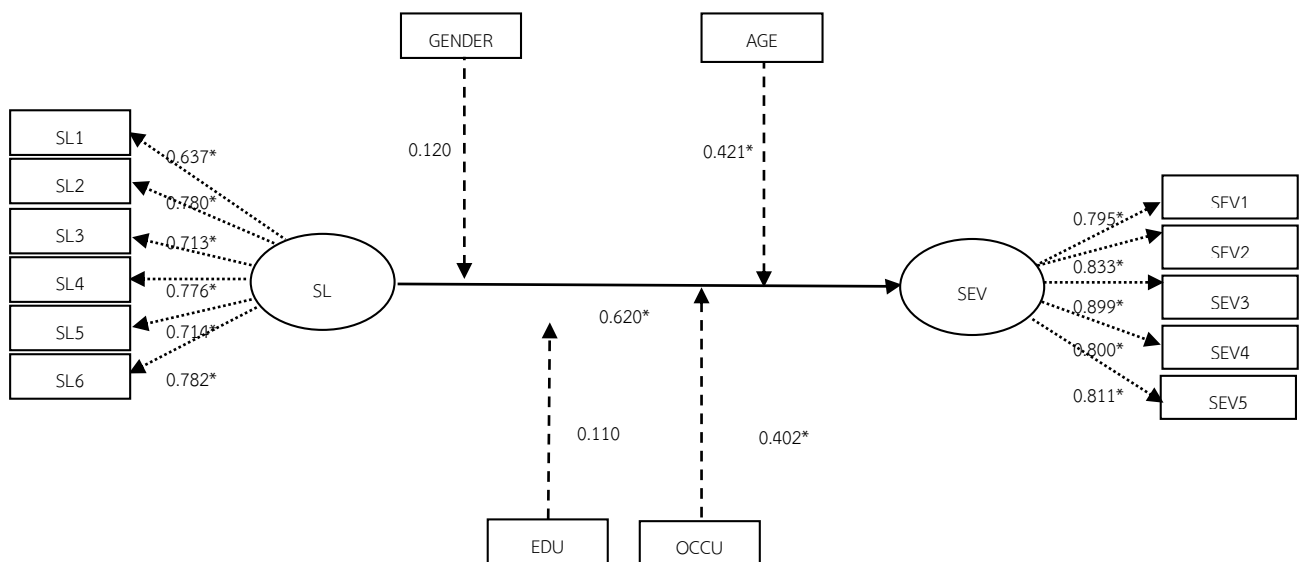
ผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกในชุมชนหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี จำนวน 400 คน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50 ลักษณะที่พบมากที่สุด คือ มีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 และประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 39.80

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาระดับวิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) โดยมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนระดับมากในด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.95$) ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.92$) ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ และด้านผู้นำหมู่บ้าน (\bar{X} เท่ากัน = 3.67) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.66$) ด้านสังคมวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.63$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) โดยมีการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากในด้านการประหยัด ($\bar{X} = 3.94$) ด้านการลดรายจ่าย ($\bar{X} = 3.67$) ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ($\bar{X} = 3.59$) ด้านความเอื้ออารีต่อกัน ($\bar{X} = 3.56$) ด้านการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.44$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของวิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงบนตัวแบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน Partial Least Squares Path Modeling: PLS Path Modeling ผลการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป WarpPLS version 3.0 สามารถนำเสนอได้ดังภาพที่ 1

* $P < 0.05$

ภาพที่ 1 ตัวแบบเส้นทาง PLS วิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน
เพื่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรี ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

จากภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์ตัวแบบเส้นทาง PLS วิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากพบว่า ดัชนี $APC = 0.131$ ($P = 0.014$) และดัชนี $ARS = 0.389$ ($P = 0.042$) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคือ มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($P < 0.05$) ส่วนดัชนี $AVIF = 2.236$ และดัชนี $AFVIF = 1.489$ ก็ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเช่นเดียวกัน คือ ไม่เกิน 5

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของวิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรี ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงบนตัวแบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า 1) วิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนมีความสัมพันธ์ทางตรงต่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ($DE = 0.602^*$) และ 2) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุกับวิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนร่วมส่งผลต่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ($ME = 0.421^*$ และ 0.401^* ตามลำดับ)

กล่าวโดยสรุปคือ สมาชิกในหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีที่มีวิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนมาก มีการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาก ทั้งนี้สมาชิกในหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป หรือประกอบอาชีพทำการเกษตร/รับจ้างเป็นอาชีพหลัก มีการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าสมาชิกในหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี หรือประกอบอาชีพค้าขาย/ทำธุรกิจ/รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

อีกทั้งตัวแบบเส้นทาง PLS วิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากพบว่า ดัชนี $APC = 0.131$ ($P = 0.014$) และดัชนี $ARS = 0.389$ ($P = 0.042$) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคือมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($P < 0.05$) ส่วนดัชนี $AVIF = 2.236$ และดัชนี $AFVIF = 1.489$ ก็ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเช่นเดียวกันคือไม่เกิน 5 ซึ่งมีความสามารถในการพยากรณ์ได้ระดับดีและเป็นที่ยอมรับด้วยคิดเป็นร้อยละ 43.90 ซึ่งผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป รวมถึงยังมีความตรงเชิงเหมือน (convergent validity) เนื่องจากให้ค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (construct reliability: ρ_c) หรืออาจเรียกว่าความเชื่อมั่นเชิงประกอบ (composite reliability: ρ_c) ผ่านเกณฑ์คือมากกว่า 0.60 (Hair, Anderson, Tatham, & Black, 2010) และมีค่าความผันแปรของค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยของการผันแปรที่สกัดได้ (average variance extracted: ρ_v) ผ่านเกณฑ์คือมากกว่า 0.50 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000)

สรุปได้ว่า ในแต่ละองค์ประกอบของตัวแบบเส้นทาง PLS วิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ปัจจัยวิถีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน (SL) ปัจจัยการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (SEV) ต่างมีความเที่ยงตรง (validity) เนื่องจากให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (ค่าสัมบูรณ์) แทน (Kline, 1994) อีกทั้งยังมีความตรงเชิงเหมือน (convergent validity) ทั้งนี้เนื่องจากค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: ρ_c) หรืออาจเรียกว่าความเชื่อมั่นเชิงประกอบ (composite reliability: ρ_c) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.601 ถึง 0.916 ซึ่งผ่านเกณฑ์คือมากกว่า 0.60 (Hair et al., 2010) และมีค่าความผันแปรของค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยของการผันแปรที่สกัดได้ (average variance extracted: ρ_v) อยู่ระหว่าง 0.686 - 0.695 ซึ่งผ่านเกณฑ์คือมากกว่า 0.50 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเหมือนภายในตัวแบบเส้นทาง PLS วิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน
เพื่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	น้ำหนักองค์ประกอบ (λ)			
		B	S.E.	Beta	R ²
SL	SL1	0.424	0.337	0.637*	0.406
	SL2	0.441	0.347	0.780*	0.608
	SL3	0.120	0.208	0.713*	0.508
	SL4	0.213	0.505	0.776*	0.602
	SL5	0.291	0.707	0.714*	0.510
	SL6	0.216	0.484	0.782*	0.612
$\rho_c=0.601, \rho_v=0.695$					
SEV	SEV1	0.232	0.054	0.795*	0.632
	SEV2	0.243	0.042	0.833*	0.694
	SEV3	0.262	0.034	0.899*	0.808
	SEV4	0.233	0.040	0.800*	0.640
	SEV5	0.236	0.040	0.811*	0.658
$\rho_c=0.916, \rho_v=0.686$					

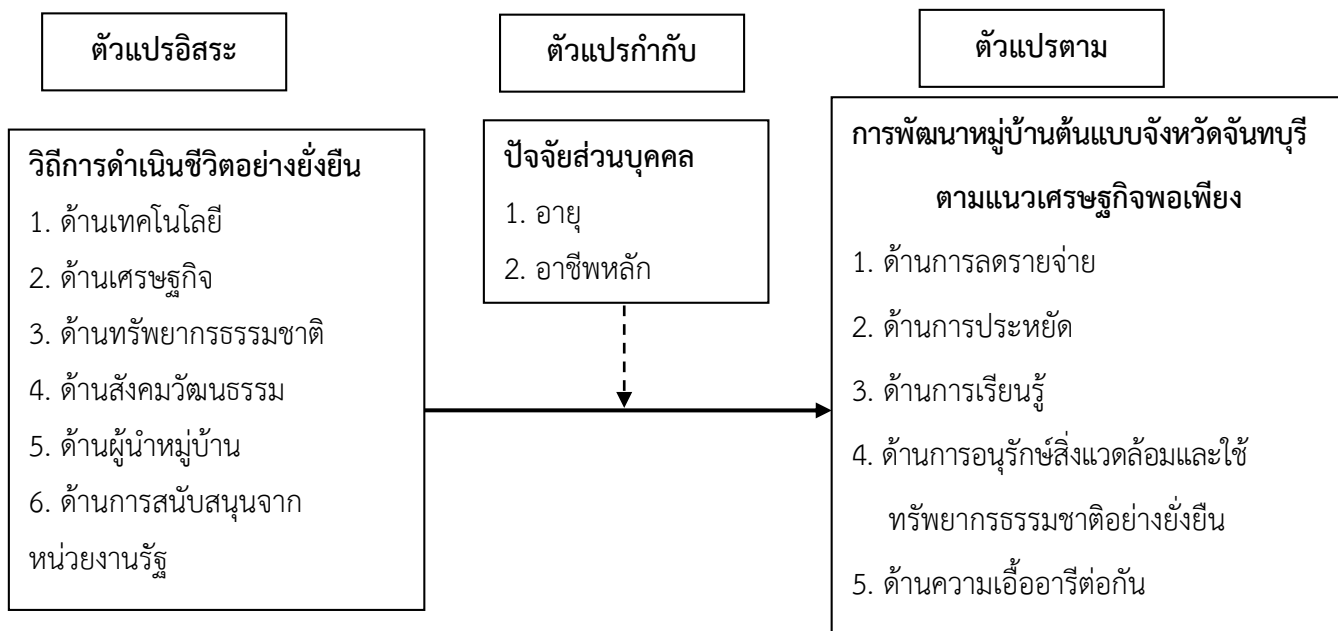
*P<0.05

การพิจารณาตัวแบบเส้นทาง PLS วิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาขึ้นโดยพิจารณาในส่วนของโมเดลโครงสร้าง (structural model) มีดังนี้ ประสิทธิภาพในการพยากรณ์พบว่า ตัวแบบเส้นทาง PLS วิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้นมีความตรง (Joreskog & Sorbom, 1993) เนื่องจากมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R²) เท่ากับ 0.439 หรือคิดเป็นร้อยละ 43.90 (0.439x100) ซึ่งมีค่าตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป ย่อมถือได้ว่าตัวแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการพยากรณ์ดีและยอมรับได้ (Sarıs & Strenkhorst, 1984) ผลการวิเคราะห์ตัวแบบเส้นทาง PLS วิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ยังสามารถเขียนในรูปสมการโครงสร้าง (structural equation model: SEM) ได้ดังนี้

$$SEV = 0.620*SL + 0.102 GENDER*SL + 0.421* AGE*SL+ 0.110 EDU*SL + 0.402* OCCU*SL;$$

$$R^2 = 0.439$$

ตัวแบบเส้นทาง PLS วิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้นด้วยเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างบนตัวแบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน ในการวิจัยครั้งนี้สามารถนำเสนอในรูปกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อให้เข้าใจง่าย ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ตัวแบบเส้นทาง PLS วิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในรูปกรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรี ด้านการประหยัด ด้านการลดรายจ่าย ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ด้านความเอื้ออาทรต่อกัน และด้านการเรียนรู้ พบว่า ด้านการประหยัด มีการใช้จ่ายอย่างประหยัดคำนึงถึงความสมเหตุสมผลก่อนใช้จ่ายด้าน การลดรายจ่าย ใช้พื้นที่บริเวณบ้าน หรือใช้ภาชนะที่ทิ้งแล้วในการปลูกผักไว้กินเองในครอบครัว มีอาชีพอื่นนอกจากอาชีพหลักที่ทำให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น ครัวเรือนมีการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือในการประกอบอาชีพ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือนที่เหมาะสม เช่น การใช้ปุ๋ยชีวภาพ การปลูกผักปลอดสารพิษ สมาชิกทุกคนในครัวเรือนของท่าน ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน มีกลวิธีในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนก็คือการใช้ป่าชุมชนเป็นสะพานสู่ความร่วมมืออย่างแข็งขันในการพัฒนาชุมชนในมิติต่าง ๆ โดยครอบครัวพัฒนามาจากการคัดเลือกของประชาชนในหมู่บ้านด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการปลูกฝังดูแลอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากรุ่นสู่รุ่น ด้านความเอื้ออาทรต่อกัน มีการจัดทำแผนหมู่บ้านเพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาหมู่บ้านร่วมกับชุมชนจัดสรรเงินกำไรจากกองทุนชุมชนเพื่อเป็นสวัสดิการสำหรับคนจน คนด้อยโอกาส และคนประสบปัญหา ด้านการเรียนรู้ มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาและนำไปใช้ประโยชน์ มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือจัดเวทีการเรียนรู้ในเรื่องหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการเรียนรู้มีการบันทึกภูมิปัญญาในรูปแบบต่าง ๆ

อภิปรายผล

ระดับวิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนโดยรวมในระดับมาก โดยมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนระดับมาก ในด้าน เศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ ด้านผู้นำหมู่บ้าน ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสังคม วัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสรา ใจชื่อ (2557) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็น หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง มี 8 ปัจจัย ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านจิตใจ ด้าน สังคมวัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วมด้านผู้นำหมู่บ้าน และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ โดยภาพรวมของทั้ง 8 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิศาล ทำสวน (2551) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านต้นแบบ เศรษฐกิจพอเพียง คือ ปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี ด้าน เศรษฐกิจ ด้านทรัพยากร ด้านจิตใจ และด้านสังคม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กานดาพันธุ์ วันทนะ (2551) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า ปัจจัยที่มีผล ต่อการพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ปัจจัย ทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านจิตใจ และปัจจัยทางด้านสังคม

ระดับการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนา หมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมในระดับมาก โดยมีการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบ จังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากในด้านการประหยัด ด้านการลดรายจ่าย ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม/ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ด้านความเอื้ออารีต่อกัน ด้านการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภนุช ตรีเนตร (2557) ศึกษาการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบพบว่า มี 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเรียนรู้ มีการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น มี 2) ด้านความเอื้ออารี 3) ด้านการลดรายจ่าย 4) ด้านการประหยัด 5) ด้านการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของวิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัด จันทบุรี ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงบนตัวแบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน Partial Least Squares Path Modeling: PLS Path Modeling ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า 1) วิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนประกอบ ไปด้วย ระดับวิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนโดยรวมในระดับมาก โดยมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนระดับมากใน ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ ด้านผู้นำ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสังคม วัฒนธรรม มีความสัมพันธ์ทางตรงต่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบ ไปด้วย ระดับการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนา หมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมในระดับมาก โดยมีการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัด จันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากในด้านการประหยัด ด้านการลดรายจ่าย ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/ ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ด้านความเอื้ออารีต่อกัน ด้านการเรียนรู้ (DE = 0.602*) สอดคล้องกับงานวิจัยของ

พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภนุช ตรีเนตร (2557) พบว่า 1) ด้านการเรียนรู้มีการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการนำภูมิปัญญามาใช้ในชีวิตประจำวัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน 2) ด้านความเอื้ออาทรมีการช่วยเหลือคนยากจน คนพิการ ในชุมชน โดยการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อช่วยคนพิการ คนด้อยโอกาสในชุมชน รวมถึงคนในชุมชนบ้านวังแสงได้มีความรู้รักสามัคคีกัน เช่น การจัดประชาคมเพื่อการจัดทำแผนชุมชน การประชุมเพื่อวางแผนติดตามและแก้ไขร่วมกัน 3) ด้านการลดรายจ่าย ครั้วเรือนมีการปลูก พืชผักสวนครัว เลี้ยวสัตว์หรือถ้าเหลือจากการบริโภคจะนำไปจำหน่าย คนในชุมชนมีการลด ละ เลิกอบายมุข 4) ด้านการประหยัด ครั้วเรือนใน ชุมชนได้มีการออมเงินกับกลุ่มออมทรัพย์ของชุมชนที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้ประชาชนในชุมชนรู้จักการออมเงิน เช่น กองทุนหมู่บ้าน และฝากธนาคาร ซึ่งมีการจัดเก็บเงินออมไว้ทุกเดือนรวมถึงการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย ภายในครั้วเรือน 5) ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนมีการใช้วัสดุขุดในการประกอบอาชีพที่เป็นมิตรต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธันยชนก ปะวะละ (2561) พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนประสบความสำเร็จเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงระดับ มั่งมี ศรีสุขมี 8 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำหมู่บ้าน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านจิตใจ และด้านเทคโนโลยี โดยภาพรวมทั้ง 8 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านหนองเผือกครั้วเรือนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตทุกด้าน และ 2) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุกับวิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนร่วมส่งผลต่อการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (ME = 0.421* และ 0.401* ตามลำดับ) กล่าวโดยสรุปคือ สมาชิกในหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีที่มีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนมาก จะมีการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาก ทั้งนี้ทั้งนั้นสมาชิกในหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป หรือประกอบอาชีพทำการเกษตร/รับจ้าง เป็นอาชีพหลัก จะมีการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าสมาชิกในหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี หรือประกอบอาชีพค้าขาย/ทำธุรกิจ/รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา สุขสวัสดิ์, กันตภณ หนูทองแก้ว, เดชชาติ ตรีทรัพย์, พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี (ไกรเทพ) และพระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ (จันทร์โร) (2563) พบว่าข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้ต่อเดือน คือ ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41 - 60 ปี ร้อยละ 35.50 การศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพการเกษตร และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 61.70 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียงต้นแบบของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านจิตใจและสังคม เรื่องการสร้างจิตสำนึกให้กับสมาชิกครั้วเรือนให้มีจิตอาสาและเสียสละในการเข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านทุกครั้วเรือน และการสร้างความเข้าใจให้กับครั้วเรือนให้มาเข้าร่วมประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านทุกครั้วเรือน ด้านการเรียนรู้ เรื่องจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรมกับหมู่บ้านอื่นที่ประสบผลสำเร็จและสร้างความเข้าใจให้กับครั้วเรือนให้มาเข้าร่วมจัดทำแผนชุมชน ทุกครั้วเรือน ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เรื่องจัดให้มีการกำหนดข้อตกลงและวางระเบียบการอนุรักษ์แหล่งน้ำ ธรรมชาติของหมู่บ้าน และจัดทำรายชื่อแหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) (2556) พบว่า โดยภาพรวม

ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมไม่ต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ขณะที่ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ระยะเวลาการ อาศัยอยู่ในชุมชน สถานภาพในชุมชน และการเข้าร่วมกลุ่มในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า การพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีตามแนวเศรษฐกิจ ด้านการประหยัด ด้านการลดรายจ่าย ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ด้านความเอื้ออาทรต่อกัน และด้านการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญยุทธ หาญชนะ, แสงอุษา ภู่มงคลสุริยา, พินันท์ ลาดบัวขาว และสุรเดช พรหมคำ (2560) พบว่า แนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ทุกครัวเรือนควรปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อลดค่าใช้จ่าย ควรร่วมมือกันจัดเป็นกลุ่มอาชีพเสริมหรือช่วยเหลือกันในหมู่สมาชิกควรเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ที่มีในพื้นที่ของตนเอง หรือพื้นที่ใกล้เคียง ควรมีการบันทึกภูมิปัญญาท้องถิ่นจากผู้ประสบความสำเร็จในด้านการประกอบอาชีพในการถ่ายทอดการประกอบอาชีพให้ชาวบ้าน ทุกครัวเรือนควรร่วมกับชุมชนในการรณรงค์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและควรร่วมกับชุมชนในการจัดกองทุนสวัสดิการสำหรับผู้ด้อยโอกาส คนยากจน และคนพิการ มีการใช้กลวิธีป่าชุมชนสู่ความร่วมมืออย่างแข็งขันในการพัฒนาชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. ปัจจัยด้านการลดรายจ่าย ควรมีการผลิตเครื่องอุปโภคใช้เอง เช่น น้ำยาล้างจาน สบู่ แชมพู อื่น ๆ ใช้เองในครัวเรือน ในการลดรายจ่ายมีการปลูกพืชผักสวนครัว ปลูกผลไม้และเลี้ยงสัตว์ เพื่อนำมาบริโภคเป็นอาหารและจำหน่ายเพิ่มรายได้ให้กับ ครอบครัว จนทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น การปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อจำหน่าย ทุเรียนทอดกรอบ เสื่อจันทบูร และอาหารทะเลแปรรูป
2. ปัจจัยด้านการประหยัด ควรมีการวางแผนการใช้จ่ายและปลูกฝังการเก็บออมเพื่ออนาคต จัดทำบัญชีครัวเรือน ลดรายจ่าย สร้างรายได้ รวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ การออมมีกลุ่มในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน
3. ปัจจัยด้านการเรียนรู้ มีการบันทึกภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับคนในชุมชนและชุมชนอื่น เพื่อให้คนและชุมชนได้เรียนรู้ จัดเวทีการเรียนรู้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการประชุมประจำเดือนทุกเดือนเพื่อถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับคนในชุมชนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสร้างคุณค่า และมีการนำภูมิปัญญาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับหมู่บ้าน สร้างเครือข่ายในการพัฒนา
4. ปัจจัยด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชนในวันสำคัญของชาติมีความตื่นตัวด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและมีการใช้ปุ๋ย ชีวภาพแทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำการเกษตรเป็นการช่วยลด ต้นทุนการผลิตและไม่เป็นอันตรายต่อคนสัตว์และสิ่งแวดล้อม สร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใช้กลวิธีในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนก็คือการใช้ป่าชุมชน

เป็นสะพานสู่ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนในมิติต่าง ๆ โดยครอบครัวพัฒนามาจากการคัดเลือกของประชาชน
ในหมู่บ้านด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการปลูกฝัง คุณแลอนุรักษสิ่งแวดล้อมจากรุ่นสู่รุ่น

5. ปัจจัยด้านการเอื้ออารีต่อกัน ควรมีการประชาคมจัดทำแผนเพื่อต้องการทราบปัญหาและความต้องการ
ของคน ในชุมชน และนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน มีการจัดสวัสดิการสำหรับคนจน คนด้อยโอกาส
และคนประสบปัญหา เช่น การจัดให้มีกองทุนประกอบอาชีพ กองทุนสงเคราะห์

6. ควรมีการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐหมู่บ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรี ควรมีการประสานงานอย่างต่อเนื่อง
โดยหน่วยงานภาครัฐ ควรสนับสนุนด้านการให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ เช่น การทำอาชีพการเกษตร ส่งเสริม
การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ การใช้เทคโนโลยีภูมิปัญญาชาวบ้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาโดยการเพิ่มพื้นที่การวิจัยไปยังจังหวัดอื่นที่เป็นหมู่บ้านชุมชนต้นแบบ เพื่อศึกษาและ
เปรียบเทียบการบริหารจัดการภายในหมู่บ้านและแนวทางการยกระดับเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของ
พื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้เห็นความแตกต่างของรูปแบบการบริหารจัดการที่ใช้ในการพัฒนาหมู่บ้าน

2. ควรศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับช่วงเวลาและสถานการณ์ที่จะ
เกิดขึ้นในอนาคต เช่น ตัวแปรด้านพฤติกรรม ตัวแปรด้านสังคมและเทคโนโลยีตัวแปรเชิงพื้นที่ ตัวแปรด้านเกณฑ์
การประเมิน เป็นต้น

บรรณานุกรม

กรมการพัฒนาชุมชน. (2561). *OTOP นวัตกรรม* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://plan.cdd.go.th>.

[2562, 1 กันยายน].

กานดาพันธุ์ วันทยะ. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงใน
จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชลกนก โฆษิตคณิน ชีระพล มลิวัลย์ และชนิดาภา ดีสุขอนันต์. (2559). พฤติกรรมการประหยัดและเก็บออมเงิน
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในชุมชนตลาดเก่าสี่มุมพู่ ต.ศาลายา อ.นครชัยศรี
จ.นครปฐม. *วารสารสหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี* 2(2), หน้า 14 - 21.

ชาญยุทธ หาญชนะ, แสงอุษา ภู่มงคลสุริยา, พินันท์ ลาดบัวขาว และสุรเดช พรหมคำ. (2560). การนำปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติระดับครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัว อำเภอมือง
หนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ครั้งที่ 4* (หน้า 581 - 590). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

- ฉันทชนก ปะวะละ. (2561). การพัฒนาชุมชนต้นแบบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับมั่งมี ศรีสุข: กรณีศึกษากันตมอ้งเผือก อำเภอบ้านนาเมือง จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารเกษตรพระวรุณ*, 15(1), หน้า 101 - 110.
- นิสรใจ ใจชื่อ. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (จิตติปลืทธิกร). (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่อำเภอสามปราณ จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการคณะสงฆ์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มนตรี พิริยะกุล. (2553). ตัวแบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน. ใน *การประชุมวิชาการสถิติและสถิติประยุกต์ ครั้งที่ 11 ประจำปี 2553* (หน้า C1 - 22). เชียงใหม่: คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy.html> [2562, 1 ตุลาคม].
- วิทยา สุขสวัสดิ์, กันตมอญ หนูทองแก้ว, เดชชาติ ตริทรัพย์, พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี (ไกรเทพ) และพระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ (จันทร์โร). (2563). ประสิทธิภาพการดำเนินงานกิจกรรมตามโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของบ้านควนประหน้าเขา หมู่ที่ 14 ตำบลบางชัน อำเภอบางชัน จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, (5)2, หน้า 364 - 374.
- วิศาล ทำสวน. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา หมู่บ้านป่าไผ่ หมู่ที่ 2 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศุภนุช ตริเนตร. (2557). *ความสำเร็จในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ: กรณีศึกษาหมู่บ้านวังแสงใต้ ตำบลวังแสง อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2550). *การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา.
- สำนักงานจังหวัดจันทบุรี. (2563). *แผนพัฒนาจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2561 - 2565 (ฉบับทบทวนปี พ.ศ. 2563)*. จันทบุรี: กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). *การสำรวจประชากร พ.ศ. 2560 จันทบุรี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

- เอี่ยมพร หลินเจริญ. (2555). เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. *วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 17(1), หน้า 17 - 29.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling techniques* (3d ed.) New York: John Wiley & Sons.
- Cronbach, L. J. (2003). *Essential of psychology testing*. New York: Harpercollishes.
- Diamantopoulos, A. & Siguaw, J. A. (2000). *Introducing lisrel*. London: SAGE.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. (2010). *Multivariate data analysis*. (7th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.
- Joreskog, K. G., & Sorbom, D. (1993). *LISREL 8: Structural equation modeling with the SIMPLIS command language*. Chicago: Scientific Software International.
- Kline, P. (1994). *An Easy Guide to Factor Analysis*. New York: Routledge.
- Saris, W. E., & Stronkhorst, L. H. (1984). *Causal modelling in nonexperimental research: An introduction to the LISREL approach*. Sociometric Research Foundation.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.